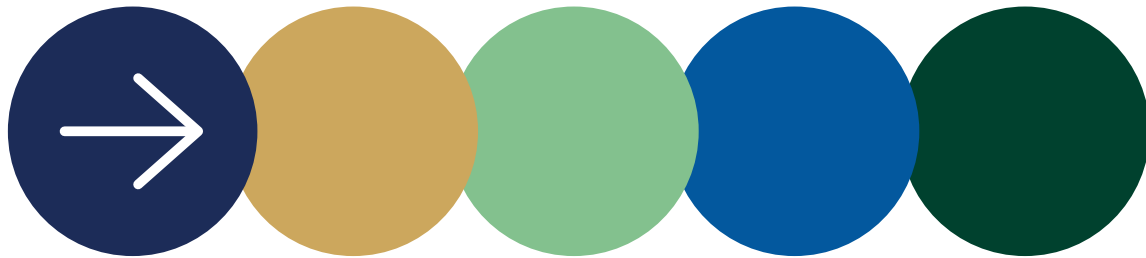

Forny din efterskole! Kom videre med den gode ide — med Design Thinking

efterskolerne

Alle kan få en god ide —

– men det er ikke altid lige let at komme videre med sin ide og få den omsat til et godt koncept eller et godt 'produkt'.

Og hvad er i grunden et godt koncept eller et godt produkt, når vi taler efterskole?

Det er noget der:

- **hviler på et solidt fundament af viden**
- **er struktureret**
- **er åbent for konstruktiv kritik**
- **lader sig teste**

– og ja; det bygger på en god ide, hvad enten der er tale om indretning af elevværelser, fællesarealer eller en ny efterskolelinje.

Man skal ikke undervurdere, hvad en systematisk proces og en klar struktur kan gøre for kvaliteten af et udviklingsprojekt, og hvordan en defineret projektmodel kan hjælpe ildsjælene med deres arbejde.

Design Thinking-metoden bruges i hele verden, når der skal produktudvikles på komplekse opgaver.

Design Thinking-metoden sikrer, at I ikke bare tager

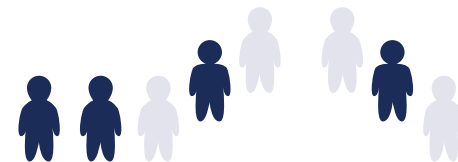
den først og bedste løsning, der falder jer ind, men at I får tænkt jer godt om og undersøgt sagen på mange leder og kanter.

Design Thinking-metoden eksemplificeres her med en case om en fiktiv efterskole, der udvikler en ny 10. klasse.

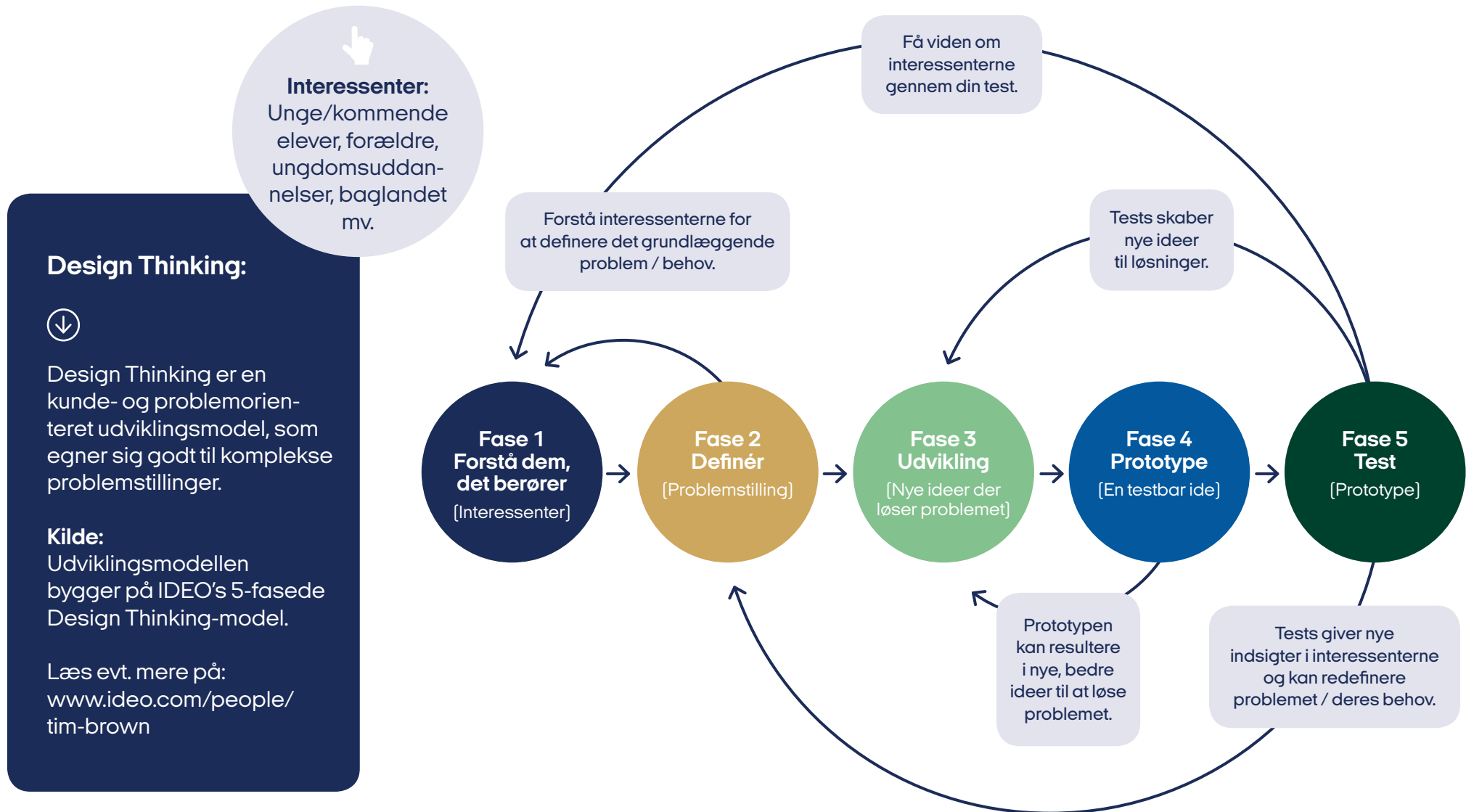
Den gode ide!

Design Thinking

Det gode produkt

Design Thinking-model

Udvikling af en ny 10. klasse — Processen kort fortalt

Efterskolen samler en så stor gruppe af skolens medarbejdere, som muligt, og gør sig de første tanker sammen:

Hvorfor skal efterskolen have en ny 10. klasse?

Hvorfor er projektet relevant og hvorfor skal det laves netop nu?

Hvor udspringer det fra og hvor dybt griber det ind i efterskolens fundament?

Tankerne om en ny 10. klasse vendes også med efterskolens bestyrelse.

Design Thinkings 5 faser

Fase 1 Forstå dem, det berører

Gruppen skal ud og indsamle data omkring ideen og blive klogere på de eksisterende behov: Hvem berører og bliver berørt af den nye 10. klasse og er dermed projektets interessenter? Hvad siger, føler, hører og gør de?

Fase 2 Definér problemstillingen

Arbejdsgruppen sammenfatter de indsamlede data

og får et overblik over hvilke udfordringer og behov, der er i forhold til den nye 10. klasse.

Fase 3 Udvikling af ideer, der imødekommer behovene

Arbejdsgruppen gennemgår en række kreative brainstormingprocesser, hvor de henholdsvis udvider og indsnævrer ideerne.

Fase 4 Lav en prototype på den nye 10. klasse

Arbejdsgruppen udvikler små ideer, produkter og

eksperimenter, som er testbare. De vælger ud og laver den enkleste variant af en ny 10. klasse, for ikke at kaste al for mange ressourcer efter noget, der ikke nødvendigvis er den endelige model.

Fase 5 Test prototypen

De små ideer, produkter og løsninger testes på og med eleverne. Arbejdsgruppen får feedback, viden og læringer undervejs i denne proces. Den nye 10. klasse tilpasses herefter.

Udvikling af en ny 10. klasse — Processen kort fortalt

Det er nu besluttet at efterskolen vil udfordre sig selv og sine elever, og have gentænkt, hvad de i praksis vil med hovedsigtet, metodefriheden og skolens værdier.

De vil gøre det ved at udvikle en ny 10. klasse uden folkeskolens afgangseksamen, men med egne prøver.

På efterskolen nedsættes der en arbejdsgruppe, hvor også forstanderen deltager.

Skolen beslutter, at alle medarbejdere skal indvies i udviklingen af den nye

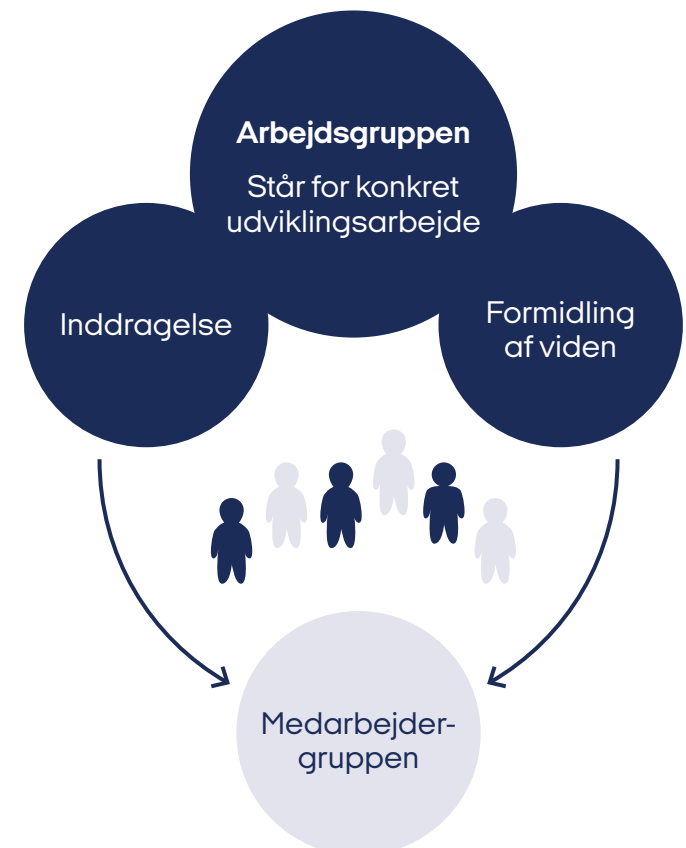
10. klasse, men at det er arbejdsgruppen, der skal stå for det konkrete udviklingsarbejde.

Arbejdsgruppen skal sørge for at medarbejdergruppen får viden og bliver inddraget.

Hensigten er at få et samlet medejerskab, en høj kvalitet og en effektiv implementering af den nye linje, i det eksisterende skoletilbud.

Arbejdsgruppen sammensættes med forskellige typer medarbejdere, fordi forskellighed skaber flere alsidige løsninger.

Arbejdsgruppen er opmærksom på at inddrage alle de medarbejdere, der skal have med eleverne at gøre på den nye linje.

Opstart: — Pædagogisk dag

Arbejdsgruppen arrangerer en pædagogisk dag hvor det diskuteres hvad og hvem en ny prøvefri 10. klasse skal gøre godt for. Og hvad det betyder for resten af efterskolen.

Hvad har skolen og de unge brug for?

Hvad er unge optaget af?

Hvorfor skal vi gøre noget ved det?

Hvad sker der, hvis vi ikke gør noget ved det?

Hvordan finder vi den rigtige løsning?

Hvilke midler har vi til rådighed?

Hvad skal profilen være, i grove træk?

Der drøftes og argumenteres og den overordnede retning sættes: Det skal handle om det grønne liv og vores klode.

Prøverne skal være praktiske og udadvendte og pædagogikken have fokus på inklusion og innovation.

Arbejdsgruppen går i gang ...

Særlige opmærksomhedspunkter i drøftelserne:

- Hvad er behovet for produktet/ideen?
- Hvilken udfordring skal produktet/ideen imødekomme?
- Hvilket alternativ til det eksisterende skal produktet tilbyde?
- Hvordan hænger det sammen med efterskolernes hovedsigte samt efterskolens strategi og værdier?
- Hvor indgribende er det i efterskolen som helhed?

Fase 1.1: Forstå dem, det berører — Interessenten

Arbejdsgruppen skal nu ud og indsamle data omkring projektets opmærksomhedspunkter.

I denne fase begynder de at skulle forstå deres interessenter – dem den nye 10. klasse skal 'afsættes' eller 'sælges' til: Unge / kommende elever, forældre, ungdomsuddannelser, baglandet mv.

Hvad er disses oplevelser af hvad en 10. klasse uden prøver kan og skal kunne?

Samtidig med dataindsamlingen får arbejdsgruppen kortlagt interessenternes holdninger og vurderinger til en ny 10. klasse.

I kortlægningen har arbejdsgruppen fokus på 'begge sider af medaljen':

Hvilke irritationer og frustrationer – og omvendt hvilke positive opfattelser og gevinster, der er for interessenten, i forhold til en ny 10. klasse?

Spørgsmål:

Hvad tænker og føler interessenten?

Hvad hører interessenten?

Hvad ser interessenten?

Hvad siger og gør interessenten?

Frustrationer
Gevinster

Fase 1.2:

Vurder og systematiser jeres viden

Arbejdsgruppen følger denne struktur for at finde frem til dem, de skal tale med.

De spørger sig selv:

Hvem har interesse i det, vi laver?

Hvem skaber vi værdi for?

Hvem finansierer os?

Hvem kan lukke os?

De vurderer, hvem der er de vigtigste interessenter at få talt med.

For hver interessentgruppe udfylder de et A3 papir efter modellen til højre med både kendt og ny viden for hver gruppe, de skal tale med.

Arbejdsgruppen kaster sig ud i feltarbejdet.

De vælger imellem forskellige metoder alt efter, hvem de skal tale med, og om hvad:

- **Enkeltmandsinterview**
- **Gruppeinterview**
- **Observationer**
- **Spørgeskemaer**

Tag gerne en kollega med så der er flere perspektiver og fortolkninger af interessenternes svar.

Husk seddel til feltarbejdet:

- Hvad skal vi spørge om og hvilken form skal snakken have?
- Hvilke(n) metode(r) skal bruges?
- Hvor finder vi dem, som vi tror har svarene?
- Lav en spørgeguide med nysgerrige, fordomsfrie spørgsmål, der fører til ny viden.
- Hvordan søger vi yderligere viden, der hvor vi ikke forstår eller opdager, vi mangler viden?

Fase 2.1: Definér — Problemstillingen

Så er det tid til at definere en relevant og konkret problemformulering for udviklingen af 10. klassen.

Arbejdsgruppen bruger nedenstående hjælpesætninger til at udvikle en problemformulering, som altid formuleres som et spørgsmål:

Hvordan kan vi gøre noget ved... ?

Hvilke muligheder kan vi skabe for... ?

Arbejdsgruppen ender med denne overordnede problemformulering for deres arbejde med en ny 10. klasse:

1.
'Hvordan kan vi give eleverne indsigt i klodens klimakritiske tilstand?'

De har også en underordnet problemformulering – dem kan der være flere af i et projekt:

2.
'Hvordan giver vi eleverne handlekompetence og inddrager dansk, matematik og engelsk på en opfindsom måde?'

Eksempler på andre problemformuleringer efterskolen kunne bruge:

- Hvordan gør vi 10. klasse til et mere spændende tilbud for de klimabevidste unge?
- Hvordan får vi nedbragt frafaldet på skolen – også med hjælp fra vores nye 10. klasse?
- Hvordan skaber vi mere demokratisk involvering i det nye 10. classes forløb?
- Hvordan kan den nye linje understøtte at vores elever tør – og begynder – at engagere sig i samfundsdebatten?

... idegenereringen kan begynde!

Fase 2.2:

Definér — Fokus på data og fakta

Som oftest har det været ildsjælene, som har sat sig i spidsen for at udvikle nye tiltag på efterskolen. De er også med denne gang, men arbejdsopgaverne er nu fordelt på flere skuldre, og processen har et bedre flow.

Problemformuleringen for den nye linje er denne gang solidt funderet i de indsamlede data og fakta.

Den står skarpt og udspringer af datamaterialet og ikke gruppens egne forudfattede forestillinger.

Arbejdsgruppen har fået indsigt i interessenternes meninger og dannet sig et overblik over hvilke problemer, der er behov for at adressere i forbindelse med den nye 10. klasse.

Inden ideerne skal udvikles til linjen, laves der et sidste tjek...

Tjek ...

- Har det, I vil, kobling til efterskolelovens hovedsigte; livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse samt skolens værdigrundlag?
- Er det identificerede behov noget I virkelig vil og kan levere på?
- Er jeres problemstilling konkret nok?
- Har I en problemstilling, som er let at udvikle ideer til?

Fase 3.1: Udvikling — Ideer der imødekommer behovene

Arbejdsgruppen er klar til at tage hul på ideudviklingen ved at gennemføre to til fire forskellige brainstorm-sessioner og sorteringsmetoder.

Gruppen arbejder på én problemformulering ad gangen for at skabe fokus.

Under ideudviklingen holder gruppen sig for øje, at de skal give plads til reelt nye ideer og ikke kun dem, der allerede ligger 'på lager'.

Kasser ikke ideer før I har udfoldet dem – måske skabes der spændende detaljer, der kan bruges selvom selve ideen er for vild / urealistisk.

Ideudvikling kræver omtanke:

- Hvordan skaber I åbenhed for alle ideer?
- Hvordan bygger I videre på hinandens ideer?
- Hvordan sikrer I at have tid nok, så I kan komme i flow med idéudviklingen som gruppe?

Link til brainstorm metoder:
www.innovation.sites.ku.dk/metoder
www.uva.aau.dk/den-kreative-plattform

Fase 3.2: Udvikling — Omvendt brainstorm

Det kniber med ideerne så arbejdsgruppen vælger at lave en omvendt brainstorm.

Gruppen skal finde på så mange dårlige, negative, sure og tvære ideer som muligt ud fra følgende spørgsmål:

Hvordan gør vi den nye linje / klasse til et tilbud, der ligner folkeskolen til forveksling?

Hvordan sørger vi for, at alle elever falder fra i løbet af skoleåret?

Hvordan sørger vi for, at eleverne ikke får noget at skulle have sagt?

Hvordan sikrer vi, at eleverne passer sig selv og lader 'de voksne' om at styre det hele?

Derefter formulerer de den positive modsætning af ideerne.

Gruppen diskuterer hvordan de dårlige ideer ser ud når de skal vendes til gode ideer.

Når ideerne er vendt om til noget konstruktivt og positivt, så definerer gruppen 2-3 kriterier, som hver ide skal testes på.

For eksempel:

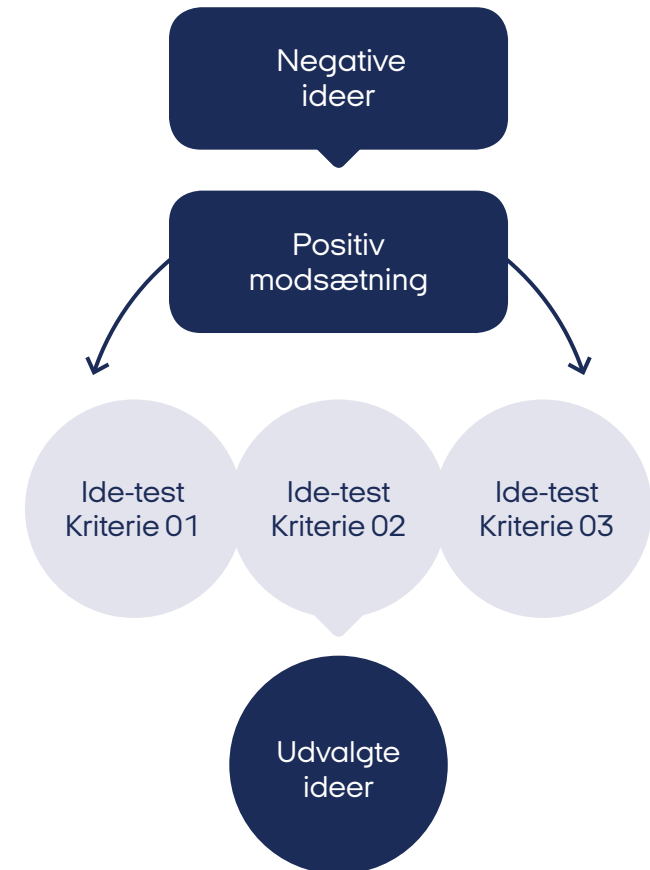
Er det realistisk?

Kan det fungere prøvefrit?

Er det involverende for alle elever?

Til sidst tilpasser og omformulerer arbejdsgruppen ideerne, så de indfrier de opsatte kriterier.

Samtidig sorterer de dem fra, som ikke giver mening eller som ikke passer til efterskolen.

Fase 4.1: Prototype — Lav en prototype ud fra ideerne

Arbejdsgruppens opgave er nu at gøre ideerne til virkelighed!

De skal lave den simpleste version af den nye 10. klasse – en prototype på den nye linje.

Ideen med at udvikle ideer til prototyper er at afklare om løsningen virker.

Viser det sig, at prototypen ikke løser problemet, har gruppen ikke brugt unødigt tid og penge på udviklingen af en full-scale model.

Virker løsningen ikke, må gruppen vurdere, hvor langt de skal gå tilbage i procesens faser for at gentænke løsningen [se side 3].

Disse trin frem og tilbage må gruppen gøre, indtil de vurderer, at de har den bedst mulige løsning.

Opmærksomhedspunkter!

- Hvordan skal det være anderledes – et alternativ?
- Forsøg eventuelt at tænke flere ideer sammen.
- Hvordan skaber I den enkelst mulige version?
- Er ideen realistisk?
- Kan prototypen kommunikeres til og forstås af målgruppen?
- Hvordan sikrer I, at prototypen er testbar?

Fase 4.2:

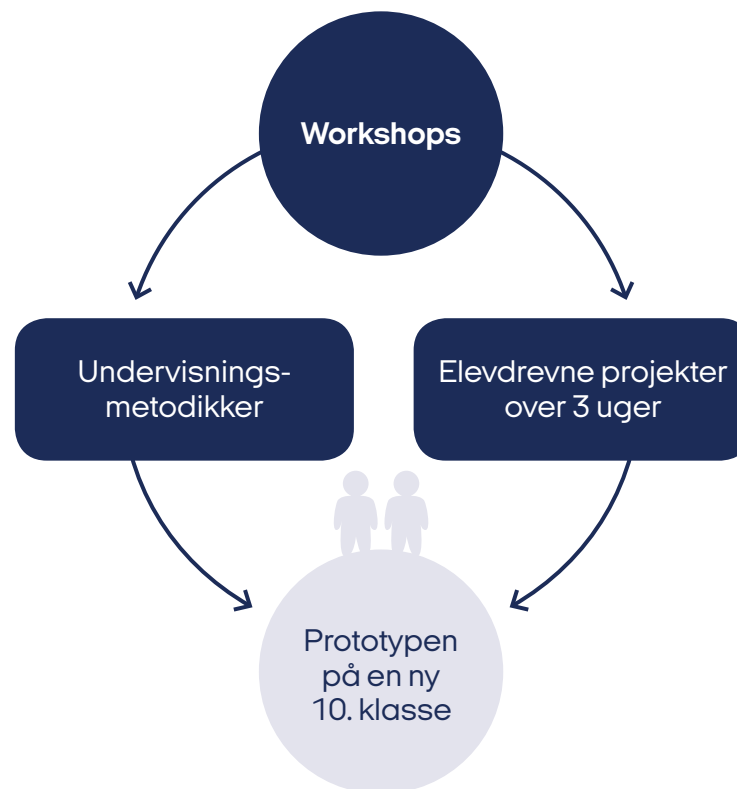
Prototype — Arbejdsgruppen går i 'værkstedet'

Arbejdsgruppen går i 'værkstedet' og laver en prototype på en ny 10. klasse:

Over et par workshops arrangerer de et miniforløb med nye undervisningsmetodikker og elevdrevne projekter over 3 uger.

Forløbet skal afsluttes med en formativ evaluering, der består af både elev- og lærerevaluering.

Værkstedstips:

- Lad ideerne blive konkrete.
- Tegn/byg/beskriv ideerne step by step.
- Skab et overblik over ideens mange elementer – gerne visuelt/fysisk.
- Konkretiser hver del af ideen så I til sidst står med noget, I kan teste på jeres målgruppe.
- I skal sikre jer at prototypen er kommunikerbar og bliver formidlet på en så let og forståelig måde som muligt.

Fase 5.1: Test — Prototypen

Rammerne for testen er nu klar. Prototypen på en ny 10. klasse skal afprøves.

Miniforløbet bliver afprøvet for de elever, der allerede går på skolen.

Arbejdsgruppen er klar til at se hvad der sker, og har tillid til processen.

Undervejs i testen indsamler gruppen data. Ikke kun om selve løsningen, for de lærer også nyt om deres målgruppe og disses behov.

Eleverne kan pludselig italesætte behov og detaljer, som arbejdsgruppen ikke har tænkt på eller haft adgang til før.

Test og afprøv prototypen uden at 'guide' jeres målgruppe undervejs.

Centrale spørgsmål til testfasen:

- Hvordan ved I, om I har løst det oprindelige problem godt?
- Hvordan tester I jeres prototype bedst?
- Hvordan planlægger I praktisk testen?
- Hvordan evaluerer I testen?

Fase 5.2:

Test — En test kan være mange ting

Arbejdsgruppen diskuterer en række centrale spørgsmål i forbindelse med testfasen:

Hvordan tester vi de forskellige dele?

Hvad skal der være til stede / tilgængeligt under testen af fysiske artefakter: skilte, rammepapirer, instrukser, produkter eller atmosfære: stemning, lys, lyd ... ?

Hvordan sørger vi så vidt muligt for at testen udføres der, hvor det normalt vil forgå, så testen er virkelighedstro?

Kan vi give målgruppen alternativer, så de kan sammenligne, og vi kan blive klogere på, de forskellige scenarier vi står med, og eventuelt versionere prototypen?

Vær åben for negativ feedback. Det kan give nye indsigter, som I kan bruge til forbedring af prototypen

Overvejelser:

- Hvordan observerer I testen?
- Er der én test eller flere tests?
- Hvad vil I gerne blive klogere på – det hele eller særlige detaljer?

Fortæl gerne inden testen, hvilket problem I gerne vil løse – træd derefter tilbage, observér og tag noter.

Lad brugerne fortælle om deres oplevelser. Fx gennem enkelt- eller gruppeinterviews.

Afslutning — Justering og implementering

Efter endt test skal læringerne inkorporeres og løsningen justeres.

Der ligger endnu et stykke arbejde forude med forløbsbeskrivelser på ugeniveau, undervisnings- og tidsplan for integrationen af fagene og kommunikation af den nye 10. klasse til elever og forældre. Modeller for feedback, evaluering og en alternativ afsluttende prøve. Men testen har vist, at efterskolen og dens nye 10. klasse er på rette vej!

Arbejdsgruppen har undervejs i udviklingsprocessen oplevet frustrationer, glæ-

der og gjort sig mange nye opdagelser.

Det har været et både skønt og bøvlet arbejde for dem. Men de har denne gang fordelt bøvlet på flere skuldre og gået struktureret til værks i opgaven.

Målet er, at den nye linje, 'det grønne liv – dig, mig og vores klode', bliver udbudt følgende skoleår.

Hele skolen er blevet klogere på sine værdier, sit virke og sine mål.

Guiden er udarbejdet af Efterskoleforeningen i samarbejde med Kamille Thoregaard [TandemKbh] i forbindelse med et udviklingsprojekt i 2021/22.

Projektet var støttet med Undervisningsministeriets forsøgs- og udviklingsmidler.